

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum XX. Ad Apostolicæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

Eccles. alienandis. Tum quòd hoc modo multis fraudibus præveniatur; tum quòd laudabilius sit, penes Ecclesiam: quamcunque utilitatem decimarum esse, quàm penes Laicum.

3 Notandum tertio. Negari tamen non posse, nec debere, sine ingenti animarum damnatione, & plurimorum, contractuum eversione, quin consuetudine introduci possit, ut Laici liberè disponant de decimis in feudum legitimè sibi concessis, sicuti de bonis suis patrimonialibus, non tantùm in feudum illas concedendo, sed permutando etiam, donando, in dorem dando &c. qualem consuetudinem non tantùm Gallia, sed etiam nostra Germania tolerat, approbat, & usurpat; cum videantur tales decimæ per legitimam Sedis Apostolicæ auctoritatem penitus à titulis Clericalibus esse abstractæ, & separatæ; vel certè à tempore immemoriali, cum bona fide, ab ipsis Laicis tali modo possessæ, sine ullius contradictione, quæ possessio immemorialis habet vim præsumpti privilegij, aut legitimæ concessionis.

CAPITULUM XX.
Ad Apostolicæ.

PARAPHRASIS.

Intellexit Lucius Pontifex III. quòd in Hungaria sæpius contingat, ut si populi coloniam ex una diœcesi in aliam ducant, & in hac per multa etiam tempora moram trahant, ab utriusque diœcesis Episcopo, tam ab hoc, ex cujus diœcesi discesserunt, quàm ab illo, in cujus diœcesi modò commorantur, decimæ ab illis exigantur: quæ situm proinde à Pontifice fuit, quid hac in re agendum? Responderet Lucius Pontifex Archiepiscopo Strigoniensi, in relato modo Capitulo, decimas personales (si tamen earum adhuc usus sit) solvendas Ecclesiæ, ubi Sacramenta percipiunt, qui easolvere tenentur; circa prædiales tamen decimas, cui

Ecclesiæ illæ solvendæ sint, optimum esse, receptam, & diurnam loci consuetudinem observare, prout etiam habetur in cap. in aliquibus 32. S. illa h. 1.

SUMMARIUM.

1. Cui personales decima solvi debeant, si consuetudo non obstat?
2. De decimis ex factu pecorum, quid observandum, independentè à recepta consuetudine?
3. Utrum illis etiam Ecclesijs hæ pecorum decima debeantur, per quarum territoria ad pascua deducuntur greges?

Notandum primò. Personales decimas, 2 cum personam sequantur, rectè solvi illi Ecclesiæ, ubi Sacramenta Ecclesiastica quis percipit, cui Ecclesiæ tanquam matri suæ sine dubio persona talis sacra ab illa percipiens, obligata est: prædiales verò decimas, cum onus reale sint, & rem decimabilem sequantur, rectius illi Ecclesiæ solvi, ubi res onerata sita est, ut onus rebus suis annexum, semper maneat penes eam Ecclesiam, in cujus favorem onerata sunt talia prædia; nisi legitimè præscripta consuetudo aliud jubeat, quam observari vult, quoad solutionem harum decimarum, Pontifex.

Notandum secundò. De illis decimis, quæ ex factibus pecorum solvuntur, nihil quidem expressè in textu statuere Pontificem, Glossam tamen v. personales, ubi inter prædiales decimas has animalium decimas numerat, statuere, ibi & illi Ecclesiæ parochiali, has decimas solvendas esse, ubi & in cujus parochiæ terminis continuò pascunt, & accubant pecora. argum. cap. commissum 4. h. 1. & Leg. pecoris pascendi ff. 4. de servitutibus prædiorum rusticorum. Quòd si tamè per medietatem anni in territorio unius Ecclesiæ, & per alteram medietatem in territorio alterius Ecclesiæ pascantur; aut in alia ordinariè parochiâ pascantur,

¶ ¶ ¶

tur, in alia vero accubent, æquum est, juxta Glossam, ut dividantur, *arg. cap. Vulterana 25. & Legis assumptio ff. ad municipal. &c.* & cuiuslibet Ecclesiæ pars ea decimarum præstetur talium, sive dimidia sit, sive tertia, sive quarta pars, pro proportione temporis, quo pascua v. g. in hoc vel illo loco, vel habitationem habuerunt; cum enim tales decimæ prædialium magis naturam induant, consequenter illis Ecclesijs debentur, quibus prædiales decimæ debentur, ita, ut neutri Ecclesiæ præjudicium aliquod fiat, si talis proportionata divisio observetur. Rectissime tamen etiam in hoc casu talium decimarum solvendarum consuetudinis receptæ ratio habenda, prout communiter volunt AA. cum Pontifice in hoc & cap. 18. absolute loquente, circa decimas prædiales, cuiusmodi Ecclesiæ solvendæ sint: ab hac enim, si recedamus, erunt fortasse multi, qui post S. Thomam arbitrentur, magis deberi decimas tales illi Ecclesiæ, in qua grex pascitur, quam illi, in cuius territorio ovile v. g. locatur, ut quod ex pascuis talibus horum prædiorum incommodum sentit Ecclesiæ, ex decimis animalium pascentium, reparatur.

Notandum tertium. Nullas deberi decimas illis Ecclesijs, per quarum territoria greges aguntur, & in itinere pascuntur, dum ab uno loco in alium distantem, ut ibi pascantur, & accubent, deducuntur; tum quod respectu singularum parochiarum, in quibus deducti greges pascuntur, exigui momenti sint pascua talia; tum quod moraliter fieri non possit, ut æqua fiat respectu singularum divisio; tum quod peregrinantes, si nullibi habeant domicilium, aut prædia, ad nullas decimas obligentur. *Suarez lib. 1. cap. 21. n. 1.*

CAPITULUM XXI.

Ex parte.

PARAPHRASIS.

Delata fuit ad Pontificem Clementem III.

querela aliqua, super quibusdam agricolis, quod cum simul, vel diversis anni temporibus in eodem horto, aut agro, diversa semina spargant, ac fructus colligant, de fructibus tamen uniuscuiusmodi illorum feminum decimas præstent; hanc proinde præxin, cum præiudicio Ecclesiarum introductam, ut vult Pontifex, mandat, ut agricolæ compellantur à legitima auctoritate, per censuras Ecclesiasticas, si suæ obligationi aliter satisfacere nolint, ad decimas de omnibus prædiorum suorum fructibus, abque diminutione perhibendis.

SUMMARIUM.

1. Ex omnibus fructibus prædiorum, simul, sive diversis temporibus, in eodem prædio excolantur, decimæ debentur.
2. Ita ut compelli etiam possint Coloni ad has decimas persolvendas, si tamen fructus sint in illo loco decimandi.

Notandum primò. Quod decimæ illæ, solvendæ ex omnibus fructibus prædiorum, sive simul, sive diversis temporibus in eodem prædio colantur, ob expressum textum *cap. hujus*: ubi reprehenduntur, qui contrarium faciunt, & de omnibus prædiorum fructibus decimas persolvere jubentur, ne res eadem, ut in *Glossa in cap. h. v. unius*. diverso jure censentur, quia ratio, ob quam solvi debent decimæ, ex uno semine, pugnat etiam, ut solvantur ex alio semine, sive eodem, sive diversis anni temporibus, sive in eodem, sive diversis fundis, fructus eorum feminum colligantur, quod feminantibus solent spiritualia, debentur carnalia; & divinitus dominij recognitio ex omnibus à divina bonitate concessis, quocumque tempore comminati fuerint.

Notandum secundò. Compelli etiam ad has decimas persolvendas posse colonos per Ecclesiasticas censuras legitimè auctoritate infligendas, si suæ obligationi satisfacere